

Koma in posoda z blagoslovljeno vodo. Oder je bil obkrožen s krogelami, ki so bile postavljene v krogu. Na odru so postavljene palme ter razne druge rastline in cvetlice. Pred odrom je bilo položenih in ob stenah je viselo vse polno veno-ov.

Obvestilo cesarju. — Cesarjevo in prestolonaslednikovo sožalje.

Kmalu po izvršenem umoru je ravnatelj cesarjeve osebne pisarne baron Schiessl obvestil cesarja o strašnem zločinu. Cesar je bil ob tej novici bridko iznenaden in je sprejel vest z globokim sočutjem. — Bratu umorjenega grofa, grofu Henriku Stürgkh, okrajnemu glavarju v Radgoni, je poslal cesar naslednje brzojavno sožalje:

„Najgloblje pretresen vsled smrti svojega pred malo urami kot žrtev brezbožnega napada umrlega avstrijskega ministrskega predsednika Karola grofa Stürgkha, Vašega prezgodaj preminolega brata, spoznam za potrebno, da Vam, ljubi grof, kakor tudi Vašima bratoma Jožetu in Ferdinandu in sestri grofici Ani Paar dam odkritosrečno zagotovilo, da najiskreneje in s celim srcem delim z Vami bol, ki Vas je zadela ob prebriski izgubi. Z globoko žalostjo se spominjam nepričakovanega konca, ki ga je našlo vedno zvesto, v resnih časih izkušeno in požrtvovalno delovanje grofa Karola. — Franc Jožef.“

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol pa je poslal bratu Henriku sledečo brzojavko:

„Globoko pretresen po brezbožnem napadu, kojega žrtev je v za monarhijo tako znamenitem času postal Vaš brat, se čutim primoranega, da Vam izrazim svoje iskreno in toplo sožalje. Državniku, ki ga je zahrbtni napad izrgal iz življenja in kateri je vso svojo delavnost posvečal dobrobiti države in je vedno ravnal le pošteno, bom vedno ohranil hvaležen spomin.“

Pogreb.

V torek ob 3. uri popoldne je bilo truplo rajnega grofa v poslopiju ministrskega predsedstva blagoslovljeno, odkoder je šel sprevod proti cerkvi sv. Mihaela. V cerkvi je dunajski knezoškof kardinal dr. Piffl truplo slovesno blagoslovil. Od tam se je sprevod pomikal proti južnemu kolodvoru. Cesarja je pri pogrebu zastopal generalni polkovnik nadvojvoda Leopold Salvator. Udeležili so se pogreba na Dunaju navzoči zastopniki tujih, nam nesovražnih držav, ministri, vsi službe prosti generali in štabni častniki, mnogo vojaštva, zastopniki uradov in obilo občinstva. Ob 11. uri ponoči so truplo z železnico prepeljali v Halbenrain blizu Radgone, kjer se je

Prihitela je mati na pokopališče. Ali goji tiho, četudi bridko nado, da morda najde vsaj en grob 3 svojih sinov, ki so padli za domovino? Njene solzne oči nemirno begajo po pokopališču, iščejo groba, kjer bi se izplakale in izsolzile, a niti enega groba ne najde, dasiravno dobro ve, da mora jokati, jokati!

Tam, kjer se konča vrsta svežih grobov, stoji deklica. Kakor da bi ji čudna misel prišla danes v glavo: „Pojdem na pokopališče, morda pa le najdem bratov grob!“ Nekako pričakovala je, da ga najde. Sedaj pa je spoznala prevaro — bratovega groba ni nikjer. „O ljubi brat, kje počivaš? Tako rada bi pohitela na tvoj grob, da bi ga okrasila s svežimi cveticami. Jokala bi, pa tiste solze bi ne bile tako grenke, kakor so te, ki jih jokam sedaj. Povej mi, kje počivaš?“

Ob križu sredi pokopališča sloni žena, mati otrok. Suhe so njene oči, ne ena solza noče privreti iz njih. Zda pa zdaj se izvije ženi vzdih tako globok, kakor bi ji hotel iztrgati srce iz prsi. „Mama, jo povprašujejo otroci, „mama, rekli ste, da so ata umrli v vojski; kje pa je njihov grob...?“

O vi vsi, ki zastoj iščete na domačem pokopališču grobov svojih dragih, pojdite tja k Mariji Sedem Žalosti! Poprosite jo, da ona obišče ta dan grobove vaših padlih vojakov tam daleč na mejah domovine. Pojdite k njej in tudi vi boste deležni tolažbe v dneh žalosti in solz!

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

„Sedaj pa prinesem rance s kislim zeljem.“
Nekako čudno je zadišalo v obednici po ribah, ko je priromala tako zaželjena divjačina. Pogled nas vseh se je uprl v pečenko, ki je puhtela po gospodski

potreb vršil v sredo ob 11. uri predpoldne. Pogreba so se udeležili poslanci dr. Korošec in dr. ...

morjeni grof Stürgkh.

avstrijski ministrski predsednik Karol Marija grof Stürgkh je bil star 57 let. Rojen je bil leta 1859 v Gradcu. Po dovršenih vseučilišnih študijah je stopil leta 1881 v politično službo, katero je pa že leta 1891 zapustil, ko je bil od štajerskega veleposestva izvoljen v avstrijsko državno zbornico. Tri leta pozneje je bil poklican kot referent za avstrijske srednje šole v naučno ministrstvo, kjer je postal dvorni svetnik. V tej dobi je nastal boj za in proti slovenski gimnaziji v Celju. Stürgkh je bil nasprotnik te gimnazije, vsled katere je padlo ministristvo Windischgrätz ter je izstopil iz službe in odložil državnozbornski mandat. Leta 1896 je bil izvoljen v štajerski deželni zbor in leta 1902 v državni zbor. Ko je leta 1907 zopet in sicer v radgonskem okraju, kandidiral za državni zbor, je propadel proti kršč. soc. kandidatu Krennu; kmalu nato je bil poklican v gosposko zbornico. Grof Stürgkh je bil več let minister. Leta 1901 je postal naučni minister. Dne 3. novembra leta 1911 je postal ministrski predsednik, ter ostal do svoje smrti. Rajni je bil samskega stanu in ima pri Halbenrainu in Klöchu v radgonskem okraju obširna posestva. Njegov brat Henrik je okrajni glavar v Radgoni, drugi brat Jožef je generalni major in tretji, Ferdinand, je pa štajerski namestniški podpredsednik.

Morilec socialdemokrat dr. Friderik Adler.

Morilec je ostal popolnoma miren ter je tistim, ki so sili vanj, rekel: „Prosím, gospodje, jaz vem, kaj sem storil in se dam mirno vklemiti.“ Na vprašanje nekega častnika: „Zakaj ste izvršili ta grozni čin?“ je odgovoril morilec: „O tem se bom zagovarjal pred sodiščem; moje ime je dr. Friderik Adler, sem pisatelj in stanujem v ulici Sonnenhof št. 6.“ Morilec so izročili policiji in spravili v zapor.

Dr. Friderik Adler je sin socialdemokratskega poslanca, ustanovnika in voditelja avstrijske socialne demokracije, dr. Viktora Adler, in je star 37 let. Morilec je pisatelj in je obelodanil več političnih in socialnih spisov. Kot govornik je nastopal na socialdemokratskih zborovanjih, tako posebno na Zgoranjem štajerskem leta 1911 na volilnih shodih. V ponedeljek, dne 16. oktobra, je bil v Gradcu, kjer je sodrugom govoril o vojski v zgodovini socialne demokracije. Kot tajnik nemške socialdemokratske stranke je bil dokaj vplivna oseba, ter je skušal svoj vpliv razširiti z znanstvenim listom „Der Kampf“, ki ga je izdajal. Pripadal je najskrajnejšemu radikalnemu krilu stranke ter je skušal ideje poslanca Liebknechta iz Nemčije udeležiti tudi v Avstriji. V začetku vojske je bil vpoklican v vojsko, toda vsled srčne hibe je bil oproščen od vojaške službe. Morilec je oženjen in oče treh otrok.

Morilecove rodbinske razmere.

Dr. Friderik Adler je stanoval v dunajskem okraju Margareten v Sonnenhofgasse št. 6. Stanoval je tam že 4½ leti; stanovanje je obsegalo dve sobi, majhno sobico, majhno kopalnico in kuhinjo. Ker pa

navadi kar nerazrezana na mizi in vsakdo je menil: duh, vonj ni račji, pa tudi njune na pol odsekane noge so predolge. Nobeden še ni videl niti jedel tako velikih divjih rac in s tako dolgimi kraki. Oberst pokliče kuharja in vpraša:

„Kake barve, da ste bili ti dva zverini?“

Mož se v moje in nas vseh začudenje kratko odreže:

„Beli! Sploh pa vam lahko pokažem odsekano glavo, jo še imam v kuhinji.“

Moj Bog, kako smo vsi zabudali v to račjo glavo, ki je bila bela in držal se je za pečen dolg in na koncu kot igla poostren kljun. Imel sem „pacane“ divje race v resnični podobi navadnih vodnih štorcelj, ki jih je ob Dnjestru vse polno in se žive od ribjega in žabjega lova. Tristo zlodjev, je bil to smeh in krohot na moj račun, ki kot hvalisani lovec ne ločim dolgokrake štorcklje od race. Moj zagovor, da živali nisem videl pri nakupu, mi ni pomagal nič, saj mi nobeden ni verjel, da bi bil res tako lahkomišeln in kupil mačka v žaklju. Sram me je bilo; da sem imel kuharja brez družbe tovarišev pri rokah, ki mi bil jedno pošteno primolil, ker mi je nakopal gotovo v cele mesece segajoč posmeh in pikanje. Prvič in zadnjič sem za čas svoje vojne službe bival v mestu in sem se dodobra prepričal in trdno uveril, da človek, ki je kot kaplan oglabal hribe celi čas, ni za v mesto.

Proti večeru istega dne, ki je bil določen divji račji pojedini, smo odkorakali iz mesta v postojanke. Race, ali v resnici štorcklje, pečene in povrh še malo „pacane“, pa je pojedel od mene tepeni pes. Nikoli nisem tako rad odhajal v podzemeljske rove, kakor tokrat, ko mi je pes snedel gostoljubnost, izmaknil denar iz žepa in se je še povrh mastil z divjo pečenko.

III.

V postojankah.

Temna noč nas je objemala in kriča. Iana se

stanuje njegova žena z otroci: dve deklici in en deček, več let v Svici, je bival sam v svojem stanovanju. Eno sobo je oddal nekemu podnajemniku, ki je pa moral odriniti k vojakom, ko je izbruhnila vojna. Hišnica Brummer je povedala, da je bil dr. Adler zelo mirna stranka in da ni v hiši z nikomur občeval. Vsak dan je hišnici izročil ključe svojega stanovanja, katero je pospravljala. Tudi v soboto popoldne okoli 12. ure je poiskal dr. Adler hišnico, kateri je popolnoma miren izročil ključe stanovanja. Hišnica ni opazila na dr. Adlerju najmanjšega razburjenja. Izročil ji je ključe in jo prijazno pozdravil, kakor vedno, kadar je občeval z njo. Komistija, ki je preiskala stanovanje, ga je zapečatila.

Morilecove zaslisanje.

Morilec je vedel, da grof Stürgkh vsak dan obedi v hotelu Meißl in Schachn. Zato je šel v to gostilno in si izbral prostor, odkoder bi mogel v ugodnem trenutku nastopiti proti grofu Stürgkhu. Kakor poroča „Fremdenblatt“, dr. Fric Adler na mnoge vprašane noče odgovarjati. Ponovno je izjavil, da se je popolnoma zavedal dalekosežnosti svojega čina. Popolnoma trezno je sklenil napad in ga izvedel, ne da bi ga bil kdo nagovarjal in da nima nobenih skrivcev. Popolnoma se hoče, kakor pravi, zagovarjati še le pred sodiščem. Posamezne izpovedi napadalca so tako zmedene, da se dvomi o zavesnosti njegove osebe. Nekateri listi poročajo, da živi ena njegovih sester že več let v bližini.

V nedeljo ob petih popoldne je oče morilčev — poslanec dr. Viktor Adler — prišel v policijsko poslopje ter prosil, da sme govoriti s sinom, kar se mu je tudi dovolilo. V celici policijskega poslopja se je morilec obnašal popolnoma mirno, brez ugovora sprejema in povzije jetniško hrano ter na stavljena vprašanja odgovarja mirno in stvarno. Dela utis ne sicer blaznega, pa vendar zelo prenapetega človeka, ki ne kaže, da bi njegovo vest obteževala krivda umora. V ponedeljek je bil morilec drugič sodnijsko zaslišan; v torek so ga prepeljali v deželno sodišče.

V kmetovo obrambo.

S samim zabavljanjem se ne pride nikjer naprej, najmanj pa v gospodarskih vprašanjih. Ko gotovo ljudje v mestih in industrijskih krajih očitaje kmetu oduševstvo, češ, da izrablja vojsko za to, da zvišuje cene, se s tem niti za vinar cene ne znižajo, marveč rodi se le jeza, ki seveda odgovarja po svoje, prijazno pa pač gotovo ne. Kmet cen svojim pridelkom ni delal pred vojsko, ob vojnem času pa še manj. Vsled tega nereda je prejel silno mnogo trpel in velikokrat prodajal pod ceno; sedaj ob vojnem času, ko ljudje, ki imajo denar, grede za živili brez ozira na ceno, so cene višje, toda velik del teh cen pa gre drugam nego v kmetov mošnjiček. Da prodaja in nakup kmetov pridelkov in potrebščin nista urejena, boli kmeta samega zelo obutno. Ne moremo nezadovoljnežev dovolj glasno in ponovno povabiti, naj povedo, kaj naj reče kmet, ko zdravo koruzo in zdrav ječmen prodaja pod 30 K, skvarjeno koruzo in ječmen (otrobe) pa plačuje nad 30 K.

nas ni upala niti pogledati ne; dospeli smo namreč do kraja, odkoder bi nas sovražnik lahko tudi v noči zapazil in nas malo poškopil s svincem in trdim jeklom. Plazili smo se od onega perečega mesta naprej pritajeno jeden za drugim in kolikor mogoče sključeno. Pa smo jo odnesli ono noč vsi srečno, brez krvavega žegna, in smo se zbrali polnoštevno tam v zrabi, tik za že tako na pol pripravljenimi postojankami. Moštvo se je iz grabe plazilo v strelske zakope, polkovni štab pa je ostal v tem jarku. To vam je bila graba, na vsako stran strma kot kozji hrbet in hranila je nekaj zaduhlega zraka, zato pa prav mastnega, pristno galiskega blata do kolen. Z obema rokama sem držal in natezal škorne, sicer bi jih bil pustil v blatu in pri tem delu sem parkrat malo predaleč stopil na stran in že koj ono noč sem se prepričal, kakšna voda da se pretaka po tej preklicani zrabi. Dolgo smo kobacali in cokalji, predno smo dospeli v za nas pripravljene rove.

Bile so to pač luknje izdolbene v eno stran te grabe in na znotraj preoblečene z deskami in hlodovjem. Eno dobro stran pa so imele te podzemeljske krtine na prvi pogled namreč, varni smo bili tukaj pred vsemi nasprotnimi pozdravi bodisi v podobni šrapnelov ali granat. Najugodnejše in najlepše izdelan je bil še polkovnikov brlog in ta nam je povrh služil kot skupna obednica. Midva s stotnikom Franciom pa sva se nastanila v ozki duplini, katero je branilo pred zimskim zrakom samo polovico vrat.

Pa neko drugo novo, doslej nepoznano in nočnemu spanju kaj škodljivo zlo, se nam je pojavilo in odkrilo koj prvo noč. Nikdo ne bi verjel, kdor ni to sam skusil; tukaj je bilo toliko miši, da je bilo bolj zabavala se je golazen prvo noč s tem, da nam je skozi špranje v stropu neoprenehoma prožila zemlje v oči in na ležišče. Nobeden ni zatislil očesa in meni so celo noč brundali po glavi naklepi, kako bi se bilo moč ubraniti, da bi v noči ne letela prah in zemlja po meni.

(Dalje sledi.)

Teško je spraviti plevel iz njive, se težje razne zmete, napačne misli in predsodke odpraviti iz javnosti. Tekom sedanje vojske se je že veliko govorilo in pisalo, kako neizmerno mnogo ima sedaj kmeti dohodkov, koliko denarja dobi, kako rastejo hranilne vloge pri hranilnicah itd. Človek bi mislil, da je že res zdaj napočil zlati vek za kmeta. Zlasti nekmetški stanovni vsled tega silno zavidajo kmetu, ga imajo za oderuha in glavnega povzročitelja sedanje draginje, menda se še zato nikdar ni kmeta tako sramotilo, tako sovražilo in zavidalo, natočevalo in obrekovalo kot zdaj. Seveda se tuptam bere ali sliši kako lepo donečo besedo o pomenu kmetijskega stanu za državo, to so slučaji, splošno med nekmetjskim ljudmi prevladuje sovraštvo in zaničevanje kmetijskega stanu. Toda ali je res, da kmetovanje zdaj toliko nese, ali si res kmet dela sedaj ogromne dobičke? Ako ni bil od hiše nihče vpoklican k vojakom in so potrebne delavske moči pri hiši, jih ni treba najemati, ter ni dolga in je zemlja dobra, si res lahko tako gospodarstvo sedaj nekaj več pripravi zaradi višjih cen nekaterih pridelkov. Toda koliko je sedaj takih hiš? Glede drugih gospodarstev, kjer je gospodar ali so odrasli sinovi vpoklicani, kjer je celo dolg ali bolezen, tam pa je velik dobiček nemogoč. Toda, bo mi kdo ugovarjal, resnica pa je vendar, da kmetje imajo veliko denarja, plačujejo dolgove, vlagajo v hranilnice. Toda poglejmo, ali je ta denar res pravi prihranek, resnični dobiček? Za kaj pa je dobil kmet ta denar? To je skoro izključno denar za prodano živino, ker od polja (njiv) se ne dobi nobenega dobička. Splošno ni bilo pri nas odvišne živine, ki bi jo kmet lahko pogrešal, ampak moral je prodati živino, ker ni nikogar, ki bi jo oskrboval, ali pa, ker jo je oblast zahtevala, rekvirirala. Če bodo zopet redne razmere, če bo hotel kmet zopet normalno redno gospodariti, bo moral zopet si živino kupiti. Zdaj ima sicer denar, toda živine ne, ki bi jo moral imeti. In tako so konjereji za rekvirirane konje na Stajerskem gotovo dobili krog 20 milijonov K, za ostalo rekvirirano živino še menda več. Toda ali je to dobiček, prihranek, kakor delajo razni tovarnarji, liferanti, mesarji sedaj milijonske dobičke? Nikakor ne. Ta denar, ki ga je kmet dobil, je denar za prodano in inventar, za prodane potrebne stvari. In ako bo hotel zopet normalno gospodariti, si bo moral potrebno živino nazaj kupiti. A takrat, ko jo bo on kupoval, bo dražja, kakor je zdaj, ko jo on prodaja. Če jaz prodam obleko in pohištvo, če obrtnik prodaja svoje stroje in orodje, ima sicer denar, toda ali je ta denar — dobiček? Gotovo ne, ker je to samo kupiček za prodani inventar! Tudi kmet mora sedaj potrebne stvari prodajati, ki pa jih za redno gospodarstvo potrebuje in jih bo moral nazaj kupiti. Tudi se sedaj nič ne kupuje, nič ne popravlja, ne stavi, se ne ženijo in ne prodajajo posestva, za kar se v rednih razmerah potrebujejo in izdajajo velike denarne svote, ki zdaj čakajo na te priliko. Njivo pa, kakor že omenjeno, ne prinašajo dobička. V našem okolju n. pr. bode malo kmetov, ker je letina slaba, ki bodo imeli za prodajo čez 1000 kg zrnja. Toda če vzamemo povprečno za posestnika 1000 do 2000 kg zrnja, bi za to dobil krog 300 do 600 K. Če se napravi natančen račun pridelovalnih stroškov, bo teh 300 do 600 K pomenilo prej zgubo kot dobiček! Na celnem svetu ne bo mogel kmet dobiti nikogar, ki bi mu hotel za 300 do 600 K obdelati vse polje, se toliko truditi, ko se je moral on s svojim poljem celo leto! Svota, ki jo dobi za zrnje, ne zadostuje niti za plačo težakom, a kje so davki, obleka itd.? In kako drago mora ubogi kmet plačati to, kar mora kupiti. Za to, kar on prodaja, so določene najvišje cene, za to pa, kar on kupuje, jih večina ni! Če hoče n. pr. obleči in obuti 6 otrok, potrebuje najmanj 800 do 1000 K! Pa primerjaj s tem, kar dobi za svoje pridelke iz njiv! Naj se torej ne zavida in ne preklinja kmeta! Na bojišču in doma on največ trpi, največ žrtvuje. Dobiček od njegovih žrtev imajo in bodo imeli samo drugi. Če bi poznali kmetijske razmere v sedanjem času, bi mu ne očitali tolikokrat prevelikih dobičkov, našli bi jih drugod!

Pomanjkanje bikov.

Nakupovalci živine pri nakupovanju navadno ne gledajo na gospodarske potrebe, ampak pokupijo vse, kar je le količkej pripravno za klanje. Na ta način je prišlo v naših krajih do velikega pomanjkanja bikov, kar utegne tekom časa biti naravnost usodopolno za našo živinorejo. Cele občine so brez bika. Število licenciranih bikov je v naših krajih že itak od nekdanj daleč premalo, ker je način, kake bika se pri nas licencira, naravnost čuden. Naraščaj pa pokupijo nakupovalci živinoprometnega zavoda. Odkod so bodo dobili biki-plemenjaki? Čudimo se, da se dežela, kmetijska družba ali deželni živinorejski nadzornik g. Jelovšek ne zavzame za to pereče vprašanje. Se bolj se pa čudimo, da je osrednji odbor štajerske c. kr. kmetijske družbe subvencije za bika znižal. Zadnji „Gospodarski Glasnik“ namreč naznanja, da je osrednji odbor sklenil radi visoke cene plemenske živine znižati subvencijski prispevek pri nakupu plemenskega bika od 40 na 20%, tako da mora odslej prevzemnik plačati za bika 80% kupnine. Po

našem mnenju bi se morali radi visokih cen bikov-plemenjakov subvencijski prispevki celo zvišati a ne znižati. Kdo pa se še bo odslej rad pečal z rejo subvencioniranih bikov? Saj bik navadno namanj nese. Če bo tako slo naprej, bo nazadnje vsak okraj imel samo par bikov. In kaj bo potem? Pozivamo osrednji odbor kmetijske družbe, da svoj tozadevni sklep spremeni in določi vsaj tako visoke subvencije, kot dosedaj, če že radi pomanjkanja potrebnih sredstev ne more dati višjih prispevkov.

Čudno je tudi, da se je varščino za merjasec zvišalo od 60 na 100 K in za ovce in koze od 35 na 60 kron.

Naše žrtve za domovino.

Iz župnije St. 11j v Slov. gor. je padlo za dom in cesarja že nad 60 mož in mladeničev. Zadnji teden je došlo uradno poročilo, da sta dne 11. julija na gori Monte Interroto žrtvovala svoje življenje vrli mladenič Janez Tišler iz Ceršaka in oženjeni posestnik Jakob Čepek iz Selnice. Čepek je bil zaveden mož, zvest volilec naše stranke ter obče priljubljen zidar.

Došla je vest, da je dne 14. septembra padel junaške smrti sanitetni vojak pešpolka Pavel Obrovnik, doma iz Ruš pri Mariboru. Bil je zadet od sovražne mine v glavo. Pri vasi Lokvica je žrtvoval svoje mlado življenje. Bil je nad vse pridni in pošten mladenič v 25. letu cvetja svoje mladosti. Svoje zadnje pozdrave je izročil že v smrtnem boju sanitetnemu vojaku-prijatelju Ferdu Kovačiču, ki naj veljajo vsem ljubim domačim v domovini. Pri oči je imel sovražnika, v sreču pa Boga, cesarja in domovino. Njemu veljajo besede sv. pisma: „Njegova smrt je bila sijajna, umrl je pred obličjem božjim, zaspal je v Gospodu!“

Svoje mlado življenje je dal za domovino konec meseca septembra na Goriškem v brambli naše slovenske zemlje proti izdajalskemu Lahu komaj 19 let stari mladenič Janez Krajnc iz Vitanja. V službi je bil pri pionirskem oddelku v Ptujju. Vsak, kdor ga je poznal, ga je spoštoval zavoljo njegove pridnosti in značajnosti. Zojet se je zmanjšal krog tistih, ki so čast, up in ponos cele župnije. Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

Iz St. Petra pri Mariboru se nam piše: Na južnozpadni fronti je padel Janez Muršek, še komaj 19 let star. Bil je jako marljiv ud našega bralnega društva in izvrsten tamburaš. V Gradcu se zdravi Mihael Budja, kateremu je laška granata razbila spodnjo čeljust. Težko govori in še bolj težko zavziva jedi. V prvi in roko je zadet Alojzij Krajnc-Bombek, vodja naših najmlajših svetilcev in naših mladeničev pri bralnem društvu. Izvanredno lepo je oskrboval službo knjižničarja. Pod njegovim vodstvom so vprizoriili mladeniči dve krasni igri ob pustu in ob Veliki noči. Mati gorska naj varuje in čuva naše vojake!

Trapist Jakob Marčič, doma od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, piše s kraškega bojišča z dne 5. oktobra: Dragim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ naznanjamo, da smo minule dni izgubili dva blaga in hrabra mladeniča iz oddelka strojnih pušk. Prva žrtev je bil Simon Pobežin iz Rogaske-Slatine. Bil je neustrašen, pri svojih tovariših zelo priljubljen. Padel je od zračnega pritiska mine ter tako omamljen izdahnil svojo dušo za dom in cesarja. Zalujočim njegovim domačim pa naj veljajo besede apostola Pavla: „Zvesto sem se bojeval, svoj tek dokončal, zdaj pa mi je pripravljena krona pravice.“ Drugi je bil Cetin Ivan iz Kapel pri Brezicah. Bojeval se je kot oni hrabro od maja 1915 do dne 3. oktobra 1916, ko se je preselil v večnost, zadet kot prvi od mine. Starše in domače naj tolaži ljubi Bog in rajnega junaka zvestoba do domovine. Artilerijski ogenj se je zopet pomnožil, 1., 2. in 3. tega meseca je bil izredno hud. Z vso močjo napenja sovražnik svoje sile, a junaki 3. zborna, ki stražijo to fronto, stojijo neomajani tam kot vedno. Naj buta z glavo ob kamenje Italijan, enkrat si jo bo gotovo strl in ponehal. Vsem iskrene pozdrave: Marčič J., Zogan Ivan od Sv. Vida pri Grobelnem, Hostnik A., desetnik, Tolas Franc, poddesetnik, vsi od oddelka strojnih pušk.

Domovini na oltar je dne 2. septembra položil svoje mlado življenje mladenič Jakob Reih iz Bačkove, župnije Sv. Benedikt v Slov. gor.

Iz St. Lovrenca na Dravskem polju nam pišejo: Zopet je bridka izguba zadela vrsto naših mladeničev. Poveljstvo celovškega domobranskega polka je dne 17. oktobra naznanilo Finžgarjevi rodbini: Žalostno dolžnost imamo. Vam naznaniti, da je Vaš sin Rudolf Finžgar dne 12. oktobra od zavratne sovražne krogle zadet umrl junaške smrti. Umrl je pri zvestem izpolnjevanju svoje samaritanške službe, ker je, ko ga je kroglja zadela, ravno obvezoval nekega ranjenega tovariša. Zelo nam je žal zanj, eden najpridnejših naše stotnije je zopet šel! Slava njegovemu spominu! Zopet eden najpridnejših, vsklikamo tudi njegovim znanci in prijatelji! Bil si, dragi Rudolf, veselje in upanje Tvojih dobrih starišev, pa tudi domovina je s Teboj zgubila veliko nad. Bil je v kmetijski šoli, služil je vojake, a kakoršnega ga je dobra mati odposlala, takšen se je vrnil: veren in naroden, vedno je ohranil priprostost, lju-

Lezen do domače hiše, do kmetijskega življenja in do dela, a tudi dovzetan za vsak pametna zdrav napredek. Bil je vrl član Marijine družbe in odbornik naše Mladiške Zveze. Bil je odlikovan s svetinjo Rdečega križa in s srebrno hrabrostno svetinjo. S starši, brati in sestrami žaluje tudi Tvoji znanci in prijatelji, ki so Te spoštovali in ljubili, težko Te bomo pogrešali. Tvoja mila podoba nam ne izgine iz spomina. Dobrotni Bog tolaži Tvoje domače. Ti pa, upamo, že vživaš lučilo usmiljenega Samarijana, čegar službo si čez dve leti opravljal pri ranjenih na vseh avstrijskih bojiščih!

Svoje mlado življenje je žrtvoval za domovino in cesarja vrl mladenič četovodja Janez Bezjak, doma iz Bukovec pri Ptujju, star 22 let. Italijanska kroglja mu je pretrgala nit mladega življenja. Za padlim Janezom ne žaluje samo domači, ampak sploh vsak, ki ga je poznal. Bil je zelo priljubljen pri celemu našem polku in posebno pri svojih prijateljih, kateri ga bodo zelo težko pogrešali. Zatorej mu kličemo vsi še ostali njegovi prijatelji: Spavaj mirno, dragi prijatelj! Spavaj v kraški zemlji, dokler Te ne zbudi glas trobente k večnemu vstajenju. Ivan Tement, desetnik, Franc Kukovec, poddesetnik, Franc Janžekovič, pešec, Jakob Muršič, pešec, Ivan Janžel, pešec, vsi od 1. pp.

Na južnem bojišču je dne 3. septembra popoldan ob 3. uri sovražna granata pretrgala nit življenja vrlému 19letnemu mladeniču Francu Vrhnjaku iz Pameč pri Slovenjem gradu. Starši so bili ponosni na njega, ker je bil res vzor pridnega mladeniča. Rajni ni imel sovražnika, pač pa ga je vse ljubilo zaradi tihega in mirnega značaja. Z vsakomur je bil prijazen, proti poslom in delavcem jako darežljiv. Ko je došla žalostna vest, da je Franc padel, niso žalovali le bratje, sestre in sosedi, temveč cela fara. Rajni je bil tudi vrl narodnjak. Pri narodnih prireditvah se je pokazal kot eden najboljših igralcev.

Žalostna novica je zadela Magdaleno Veselko v Korasčicah, župnija Sv. Tomaž pri Ormožu. Prišlo je žalostno poročilo, da je na južnem bojišču dne 14. oktobra padel njen sin Jožef Veselko. Služil je pri 87. pp.

Tudi občina Ivajnsčevci je dala do sedaj 85 vojakov pod orožje. Med njimi se šteje 10 mrtvih in 4 vjeti. Mrtvi so: Jožef Teni, Leopold Poštovan, Anton Ferš, Martin Kozar, Mihael Babšek, brata Ivan in Franc Hojs, Ivan Rožman, Ivan Maruško, in Andrej Kajdič.

Vsem tem padlim slovenskim junakom naj bo trajen spomin!

Rumunsko bojišče.

Dne 19. oktobra je general Mackensen s svojo bolgarsko-turško-nemško armado pričel v Dobruči ofenzivo. Dne 20. oktobra so Bolgari in njih zavezniki vdrl v glavno sovražno postojanko na črti južno od Rašove (ob Donavi)—Agemlar—Tuzla. Ta dan so Bolgari vkorakali tudi v mesto Tuzlo ob Crnem morju in zavzeli nekatere važne višinske postojanke severno od prej imenovane črte. Vjeli so pri tem kakih 3000 Rusov in Rumunov. V soboto, dne 21. oktobra, so izvojevale Mackensenove čete odločilno zmago nad Rusi in Rumuni. Sovražnik se je umaknil iz svojih starih postojank dalje v smeri proti severu. Bolgari so zavzeli zopet dve važni oporišči: Toprajzar in Kobadinu. Naslednji dan dne 22. oktobra je že bolgarska konjenica vkorakala v važno obmorsko mesto Konstanca, ki je glavna in končna točka najvažnejše rumunske železniške črte, ki veže Bukarešto s Črnim morjem. Z zasedenjem Konstanca je Rumunija takorekoč v srce zadeta. Rumunsko-ruska armada v Dobruči je na črti na umiku. Mackensenove čete jo neprestano zasledujejo. V ponedeljek, dne 23. oktobra, sta padli tudi mesti Rašova in Medžidija (nekako v sredini bojne črte ob železnici Konstanca—Crnavoda) v bolgarsko mesto. Dne 24. t. m. so stali Bolgari že pri mestecu Caramurad, 25 km severozahodno od Konstanca.

Avstrijske čete so zadnje dni pričele tudi s Sedmograškega prodirati v Rumunijo. Dne 23. oktobra so po večdnevni srditi bojih za gorske prelaze južno od Brašovega zasedle rumunsko mestoce Predeal. Prodiramo tudi južno od prelaza Črvena veža na rumunsko tla.

V Rumuniji je nastalo vsled naših zmag veliko razburjenje. Neprestano se vrše velika posvetovanja državnikov in vojskovođij. Pravijo, da ima sedaj vrhovno vodstvo rumunske armade v rokah francoski general Berthelot.

Bolgari zasedli Konstanca.

Bolgari so v nedeljo, dne 22. oktobra, popoldne ob 1. uri zasedli Konstanca, važno točko za ruske dovoze, opirališče za ruske pomožne sile in edino rumunsko pristanišče, ki je z železnico zvezano z notranjostjo dežele. Prestriba rumunske dobroške armade je postala sedaj zelo težavna.

Poročilo o zavzetju velikega rumunskega morskog pristanišča Konstanca je povzročilo v Bukarešti in v celi Rumuniji veliko pobitost in ne bo-